

Ömrümüzün işığı, evimizin bərəkəti

Anam tez-tez deyirdi ki, süfrənin bəzəyi qonaq, evin şənliyi uşaqlardır. Övladlarını böyüdükdə başım ancaq onların problemlərinə qarışırdı. İndi isə nəvələrimi bağrıma sıxdıqca, onları qoxladıqca bir cənnət qoxusu alıram və doymuram. Məhəmməd Peyğəmbərin (S.Ə.S.) çağırışı ruhuma yayılır:

"Uşaqlarınızı çox öpün, hər öpüşdə cənnətdəki dərəcənin yüksəlir." Həqiqətən də uşaqsız evin bərəkəti, insan həyatının xoşbəxtliyi ola bilməz. Milli liderimiz Heydər Əliyevin söylədiyi müdrik fikirlər isə hər bir insan həyatının istiqamətini və mənasını göstərir: "Uşaqlar cəmiyyətin ən gözəl hissəsidir. Hər bir insan, hər bir ana, hər bir ata öz xoşbəxtliyini, birinci növbədə, öz uşağında, öz övladında görür. Ailədə yeni uşağın dünyaya gəlməsi ailə üçün bütün sevinclərdən üstündür. Bu, təbiidir, çünki insan yaşayır, yaradır və cəmiyyətin gələcəyini yaradır. Mənim üçün hər bir ailədə uşağın dünyaya gəlməsi və bu ailənin sevinci ilə mənim sevincimdir. Mənim üçün hər bir uşağın həyatı bizim ümumi cəmiyyətin həyatıdır."

Uşaqsız ömür qaranlıq, həyat isə mənasızdır. Ta binəyi-qədimdən bu günə kimi uşağa həmişə məhəbbətlə yanaşılır, onu sevgi və qayğı ilə əhatə etməyə çalışırlar. Əlbəttə, müəyyən istisnalar da var. Bəzən ayrı-seçkilik, uşağa ögey münasibət, onun qədrini bilməmək, vaxtsiz qəzalar, qəfil qadalar, müharibələr, terrorlar, münaqişələr və bir sıra xoşagəlməz olaylar körpə fidanların sevincini əlindən alır, onları ata-ana nəvəzindən ayrı salır. Bəzən də nadanlıq ucbatından uşaqlar öz doğma valideynlərinin himayəsindən məhrum olurlar. Bu günə kimi qəbul edə bilmədiyimiz və Azərbaycanın milli adət-ənənəsinə, mentalitetinə uyğun gəlməyən uşaq evlərinin mövcudluğu üreyimizi ağrıdır. Dünyanın bütün var-dövlətini, qayğısını, təbəssümünü, hətta balacaların çox sevdiyi oyuncaqların hamısını bu məkənlərə doldurmaq mümkün olsa belə, onların gözlərindəki nisgilli silmək müşküldür. Yəqin fikir veribsiniz ki, uşaq evlərində tərbiyə alan bu günaahsızların baxışlarından daim əskik olma bir xiffət duyulur.

Ötən əsrin 50-ci illərindən bütün dünya 1 iyunu Uşaqların Beynəlxalq Müdafiə Günü kimi qeyd edir. Uşaqların hüquqlarının qorunması indi dünya əhəmiyyətli bir məsələdir. Fərəhli haldır ki, Azərbaycanda uşaqların müdafiəsi mexanizminin təşkili ilə bağlı bir sıra irəliləyişlər var. Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilən "Azərbaycan Respublikasında dövlət uşaq müəssisələrindən uşaqların ailələrə verilməsi (de-institusionalizasiya) və alternativ qayğı Dövlət Proqramı (2006-2015-ci illər)" böyük əhəmiyyət kəsb etdi. Bu proqramdan irəliləyən vəzifələrin icrası istiqamətində uşaqların xoş gələcəyi naminə bir sıra uğurlu addımlar atıldı.

Eləcə də Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2009-cu ilin "Uşaq ili" elan olunması ölkəmizdə uşaqların hüquq və azadlıqlarının qorunması daha da möhkəmlənmiş, bu istiqamətdə birgə səylərin artırılması üçün geniş imkanlar açılmışdır. Xüsusilə də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın bu sahədəki fəaliyyəti böyük önəm daşıyır. Azərbaycanda uşaqların müdafiəsi sistemində müəyyən edilmiş islahatların yerinə yetirilməsində aidiyyəti təşkilatlar, qurumlar, nazirliklər də öz dəstəklərini əsirgəmir. Ötən illərin tarixinə yazılmış, bir sıra mühüm qərarları ilə yadda qalan tədbirləri xatırlayanda dövlətimizin bu sahəyə necə həssas münasibət və qayğı göstərdiyi bir daha diqqət çəkir.

2009-cu ilin oktyabrında Bakıda "Gülüstən" sarayında Azərbaycanda Uşaq ilinə və BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasının 20 illiyinə həsr olunmuş uşaqların müdafiəsi islahatı üzrə ikigünlük milli konfrans keçirildi. Həmin konfransda Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva çıxışında çox vacib mətləblərə toxundu. Sivilizasiya və mədəniyyətlərin toqquşması, eləcə də dünyada baş verən hərbi münaqişələr, texnogen faciələr, iqlim dəyişməsi, xəstəliklər və digər problemlər uşaqların taleyindən izsiz keçmir. Belə olan halda onlar tək-cə fiziki cəhətdən deyil, mənəvi baxımdan da şikəst olurlar. Bəzən də ata-anasından, ailə mühitindən ayrı düşən uşaqlar müəyyən mənəvi dəyərlərdən də təcrid olunurlar.

Azərbaycan xalqının özünəməxsus gözəl adətlərindən biri də övlada xüsusi diqqət və məhəbbətlə yanaşmaqdır. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyeva öz nitqində məhz bu mənəvi dəyərlərin qüdrətindən söz açdı: "Bu gün Azərbaycan qadını, demək olar ki, ölkəmizin həyatının bütün sahələrində çox fəaldir və həm dövlət qurumlarında, həm özəl sektorda bir sıra

qonağı olan, vaxt tapan kimi onlara baş çəkən Mehriban xanım Əliyeva çalışır ki, bu uşaqlarla həmişə ünsiyyət qursun. Onların problemləri ilə maraqlanır, asudə vaxtlarının səmərəli keçməsi üçün diqqət və məhəbbət göstərir.

Fondun təşəbbüsü ilə bu gün Azərbaycanda ən yüksək standartlara cavab verən uşaq evləri və internat məktəbləri fəaliyyət göstərir. Əlbəttə, belə evlərin keyfiyyətli tikilməsi, orada peşəkar insanların çalışması, uşaqlara diqqətin artırılması çox yaxşı haldır. Amma yenə də narahatlıq doğuran səbəb var. Son illər bu müəssisələrdə uşaqların sayı artmaqdadır. Mehriban xanım Əliyeva deyir: "Heydər Əliyev Fondu bu sahədə beynəlxalq təşkilatlarla, ilk növbədə BMT-nin Uşaq Fondu ilə çox uğurlu əməkdaşlıq qurur və bir sıra proqramlar həyata keçirir. Dövlət tərəfindən bu sahədə çox vacib addımlar atılır və gələcəkdə görülən işlər də planlaşdırılıb. 2006-2015-ci illəri əhatə edən Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş plana əsasən, bir il ərzində 11 dövlət uşaq müəssisəsinin, 3-5 il ərzində isə 44 müəssisənin transformasiyası həyata keçiriləcək". Bütün bunlara xoş sözlər, sadəcə, vədlər

■ Flora XƏLİLZADƏ
əməkdar jurnalist

uşaqlarla görüşüb, onlarla müəyyən məclislərdə iştirak etməsin. UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri uşaqlarla bağlı həyata keçirilən bütün layihələrin, demək olar ki, təşəbbüscüsü və dəstəkçisidir. Talassemiyadan - qan xəstəliyindən əziyyət çəkən uşaqları himayəyə götürərək bu istiqamətdə Azərbaycanda könüllü donorluq inkişaf etdirildi.

Məhz Mehriban xanım Əliyevanın fəaliyyəti nəticəsində talassemiya və hemofiliya kimi irsi qan xəstəliklərindən əziyyət çəkən uşaqların qanla təminatı yaxşılaşdırıldı. Şəkər xəstəliyindən əziyyət çəkən uşaqlar da Azərbaycanda ilk dəfə olaraq məhz Mehriban xanım Əliyevanın himayəsinə alındı. Ölkənin birinci xanımının xeyriyyəçilik fəaliyyəti çoxdur, amma ən önəmli uşaqlara göstərdiyi xüsusi diqqət və qayğıdır.

Təsədüfi deyil ki, uşaqları böyük məhəbbətlə sevən, daim onların yanında olmağa can atan Mehriban xanım Əliyevanın "Uşaqlar bizim gələcəyimizdir, gələn onların problemlərinə biganə qalmayaq" çağırışındakı səmimiyyət təsirsiz olmur. Çünki uşaq dövrü insanın ən yadda qalır və unudulmaz anlarıdır. Məhz bu illərdə insanın gələcək taleyinin əsası qoyulur. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın kimsəsizlərin himayədarı olması isə heç bir zaman bu uşaqların yaddaşından silinməyəcək. Vaxt yetəcək ki, onlar həyatın sınaqlarından, tənhalığın nisgilliyindən, xəstəliklərin ağrı-acılarından, fəsadlarından qurtularaq cəmiyyətdə öz layiqli yerlərini tutacaqlar. Nə vaxtsa ötənlərə boylananda isə onlara mərhəmət göstərən, qollarından tutan, yıxılmağa qoymayan, yaşadan xeyirxah insanları tez-tez xatırlayacaqlar. Yaxşılıq heç vaxt unudulmur.

Uşaq isə tam başqa bir aləmdir. Məhəbbət gördüyün, nəvəziş duyduğun, lətafətini, səmimiyyətini hiss etdiyən insan sənə hamıdan əziz və doğma olur.

Təsədüf ki, bu fərəhli duyğularımıza bədnam qonşularımız daim qarqarlı hadisələrlə, terrorla təcavüz edilir. Ermənilər tərəfindən tez-tez mülki adamların, qadınların, uşaqların qətlə yetirilməsi bir daha təsdiqlədi ki, qonşularımız insanlığa sığmayan vəhşilikləri davam etdirməklə analoqu olmayan zorakılıqlar törətməkdə israrlıdırlar. Onların törətdiyi soyqırımlar nəticəsində yüzlərlə uşaq valideyn himayəsindən məhrum olmuş, çoxunun həyatına son qoyulmuş, yaşamaq hüquqları belə pozulmuşdur. İndi dünya Uşaqların Beynəlxalq Müdafiə Günü təntənə ilə qeyd edir. Belə bir məqamda körpələrə qarşı təcavüzə, zorakılığa, terrora yol verən, bunu özünün ali məqsədi kimi həyata keçirən erməni quldurlarının qeyri-insani hərəkətlərinə qətiyyətlə son qoyulmalıdır. Bütün bəşəriyyətin xoş gələcəyi körpələrdən asılıdır. Təsədüfi deyil ki, Viktor Hüqo da qətiyyətlə deyirdi: "Dünyada ən böyük himn körpə qığıltısıdır". Elə buna görə də bəşəriyyət irqindən, dinindən, millətindən asılı olmayaraq uşaqları qoruyub saxlayır. Ömrümüz işıqlı, süfrələrimiz bərəkətli olsun!

nailiyyətlər əldə edibdir. Bu gün Azərbaycan qadını öz sözünü deyir və öz mövqeyini nümayiş etdirir. Bununla yanaşı, mənəvənəm ki, hər bir qadın üçün onun ailəsi, onun uşaqları həyatının ən vacib, ən mühüm hissəsidir. Mən özüm üç uşaq anası olaraq analıq missiyasını həyatımın ən vacib missiyası kimi dəyərləndirirəm. Əlbəttə, hər bir valideyn arzular ki, onun uşağı sağlam, bilikli, savadlı, xoşbəxt böyüsün və bunun üçün əlindən gələni edir".

Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın söylədiyi kimi, heç də bütün uşaqların hamısı valideyn himayəsində yaşamır. Təsədüf ki, bu qayğıdan məhrum olanlar və dövlət tərbiyə müəssisələrində böyüyənlər də var. Qədərin bu ağır zərbələrinə tuş gəlmiş uşaqlar o qəddər zərif və aciz olurlar ki, onlar heç zaman talelərini özləri təkbəşinə düzgün müəyyən edə bilməzlər. Bu balacaların böyüklərdən, onların qayğısından, başlıcası isə məhəbbətlərindən asılılığı çoxdur. Bu baxımdan Mehriban xanım Əliyeva haqlı olaraq həyəcan təbili çalır ki, bu cür uşaqların həyatı və gələcəyi bizim hamımızı narahat etməli, hamımızı düşündürməlidir. Məhz bu baxımdan Heydər Əliyev Fondunun uşaqlarla bağlı məsələlərə xüsusi diqqət yetirməsi, həmin sahələrə qayğısını daha da artırması diqqət çəkir. Bu Fond, demək olar ki, yarandıqı gündən valideyn himayəsindən məhrum olmuş, dövlət müəssisələrində böyüyən uşaqların taleyini daim diqqət mərkəzində saxlayır.

Təsədüfi deyil ki, ata-ana himayəsindən məhrum olan uşaqlar bu gün Mehriban xanım Əliyevaya mənəvi Ana kimi baxırlar. Bu da səbəbsiz deyil. "Uşaq evləri və internat məktəblərinin inkişafı proqramı" çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən onlarla dövlət müəssisəsi əsaslı təmir edilərək avadanlıqlarla təchiz olunub. Tez-tez uşaqların

deyil, həyata keçirilən əməllər, arzular və geniş əhəmiyyətli planlar oldu.

Əgər biz söyləyirik ki, uşaqlar bizim gələcəyimiz, Azərbaycanın sabahıdır, onların problemlərinə də biganə qalmamalıyıq. Bizim məhəbbətimizə, qayğımıza ehtiyacı olan kimsəsiz körpələr unudulmamalıdır. Uşaqların dövlət uşaq müəssisələrindən ailələrə verilməsi səmərəli şəkildə həyata keçirilməlidir.

2009-cu ildə Heydər Əliyev Fondunun BMT-nin Uşaq Fondunun təşkilatlığı ilə keçirilən konfransda uşaq hüquqları və müdafiəsi ilə bağlı Bəyannamə qəbul edildi. Uşaqların müdafiə olunmasına yönəli sayələr mütləq beynəlxalq normalara, prinsiplərə, ən ümdəsi isə milli prioritetlərə uyğun olmalıdır. Bu mənada Azərbaycanda uşaqların müdafiəsi ilə bağlı əhəmiyyətli tədbirlər görülür. Müəyyən olunmuş 34 müavinət növündən 6-sı uşaqlara yönəlmişdir.

Hər qurulan ailə xoşbəxt olmaq arzusu, bəxtəvərliliyə can atmaq istəyi ilə həyata qədəm qoyur. Bu ailələr gələcək övladların dünyaya doğulacağı mühit və tərbiyə alacağı ocaq deməkdir. Məhz ona çalışmalı, o niyyətə sahib durmalıyıq ki, uşaqlar sağlam, gümrah olmaqla yanaşı, atalı-analı böyüsünlər. Onlardan birinin olmaması yarımçıqlıqdır. İkisinin sirdən çıxması fidanın sürünməsinə, bəzi hallarda isə məhvina səbəb olur. Dövlətin də, ictimaiyyətin də, bütünlükdə körpələrin taleyi ilə məşğul olan qurumların da bir məqsədi var: gələcəyimizin xoş təminatı olacaq uşaqların müdafiəsi ən yüksək standartlara cavab verəcək səviyyədə qurulsun.

Bu nəciyyətin həyata keçməsinə Heydər Əliyev Fondunun göstərdiyi fəaliyyət bütün ictimai təşkilatlar və qurumlar üçün nümunədir. Elə bir əlamətdar gün, bayram olmaz ki, Mehriban xanım Əliyeva